

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

ประเพณีการกวนข้าวอาซุร

ความเป็นมา การกวนข้าวอาซุร หรือการกวนขนมอาซุร สืบเนื่องมาแต่สมัยนบีนุส(อล) สมัยนั้นเกิดภาวะน้ำท่วมใหญ่ยังความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินไร่นาของประชาชนทั่วไป บรรดาสาวกของนบีนุส(อล) และคนทั่วไปขาดอาหาร นบีนุส(อล)จึงประกาศให้ผู้ที่มิสิ่งของเหลือพอจะรับประทานได้ ให้เอามากองรวมกัน เนื่องจากต่างคนต่างมีกันคนละอย่างไม่เหมือนกัน นบีนุส(อล)ให้เอาของเหล่านั้นมากวนเข้าด้วยกัน ในที่สุดสาวกของท่านก็ได้รับประทานอาหารทั่วกันและเหมือนกัน ในสมัยนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลา) เหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้เกิดขึ้นอีก ขณะที่กองทหารของท่านกลับจากการรบที่ "บาดร์" ปรากฏว่าทหารมีอาหารไม่พอกิน ท่านสมัยนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลา) จึงใช้วิธีการของนบีนุส (อล) โดยให้ทุกคนเอาข้าวของที่รับประทานได้มากวนเข้าด้วยกันแล้วแบ่งกันรับประทานในหมู่ทหารทั้งปวง ประเพณีดังกล่าวจึงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ความสำคัญ การกวนข้าวอาซุร (ขนมอาซุร) เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คำว่า "อาซุร" เป็นภาษาอาหรับ หมายถึงวันที่ 10 ของเดือนมุฮัรรัม อันเป็นเดือนแรก ของปฏิทินอาหรับ ซึ่งเป็นเดือนทางศักราชอิสลาม มีรากศัพท์มาจากภาษาอาหรับ แปลว่า การผสมหรือรวมกัน หมายถึง คือการนำสิ่งของที่รับประทานได้หลายสิ่งหลายอย่างมารวมกัน มีทั้งชนิดคาวและชนิดหวาน การกวนอาซุรมิได้เป็นพิธีกรรมหรือศาสนกิจที่บังคับให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติ แต่เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต การกวนข้าวอาซุรจะใช้คนในหมู่บ้านมาช่วยกันคนละไม้คนละมือ เพื่อความสามัคคีและสร้างความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อันมีผลต่อการอยู่ร่วมกันของสังคมอย่างมีความสุข ก่อนจะแจกจ่ายให้คนทั่วไปรับประทานกัน

การกวนอาซุร หรือประเพณีทำบุญอาซุรจะ จัดให้มีในวันที่ 9-10 ของเดือนมุฮัรรัม (เป็นเดือนที่ 1 ตามปฏิทินอิสลาม) จะนิยมให้มีขึ้นในฤดูกาลที่ว่างเว้นจากการทำนา ทำไร่ เป็นวันทำบุญร่วมกันทั้งหมู่บ้าน โดยจะไปทำกันที่มัสยิด เป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงความศรัทธาของมุสลิมที่มีต่อพระเจ้า ประจุอาหารที่มีของสดและของแห้งมารวมกัน อาจเป็นพวกเผือก มัน ฟักทอง กล้วย หรือข้าวโพดก็ได้ สิ่งสำคัญคือต้องเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย อาหารชนิดใหม่นี้เรียกว่า "ฮาราล" เป็นอาหารที่ศาสนาอนุมัติให้รับประทานได้ เมื่อปรุงเสร็จแล้วจึงนำมาแจกจ่ายให้ทุกคนรับประทาน ประเพณีนี้ได้ให้คุณค่าทางด้านการระลึกถึงคุณงามความดีของท่านนบีนุห์ คุณค่าทางด้านความสามัคคี และคุณค่าทางด้านการรักษา ประเพณีอันดีงามทางศาสนาเอาไว้

พิธีกรรมอาซุร การกวนข้าวอาซุร เริ่มด้วยการที่เจ้าภาพประกาศเชิญชวนนัดหมายให้ชาวบ้านทราบว่าจะมีการกวนข้าวอาซุรกันที่ไหน เมื่อใด เมื่อถึงกำหนดนัดหมาย ชาวบ้านก็จะนำอาหารดิบ เช่น เผือกมัน ฟักทอง มะละกอ กล้วย ข้าวสาร ถั่ว เป็นต้น มารวมเข้าด้วยกันแล้วปอกหั่น ตัดให้เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย จากนั้นนำเครื่องปรุง เช่น ช่า ตะไคร้ หอม กระเทียม ผักชี ยี่ห่วย เกลือ น้ำตาล กะทิ เป็นต้น มาเป็นเครื่อง

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

ผสม โดยหั่นตัดให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ เช่นเดียวกัน สำหรับกะทิจะคั้นเฉพาะนำมาผสม ก่อนจะแจกจ่ายออชูรอ ให้รับประทานกัน มีพิธีกรรมเชิญบุคคลที่นับถือของชุมชน เช่น อีหม่าม โต๊ะครูหรือบุคคลที่ได้ศึกษาด้าน ศาสนาชั้นสูงสุดของชุมชน ขึ้นมากล่าวขอพร (ดูอา) ก่อน แล้วจึงแจกจ่ายให้คนทั่วไปรับประทานกัน

วิธีกวนออชูรอ นำเมล็ดธัญพืชทั้งหมดมาแช่ไว้ 1 คืน ตอนเช้านำธัญพืชที่แช่ไว้มาปั่นให้ละเอียด หั่น วัตถุดิบทั้งหมดให้เป็นชิ้นเล็กๆ นำกระทะใบใหญ่ตั้งไฟ มีไม้พายสำหรับกวนขนม หลังจากตั้งกระทะบนเตาแล้ว ก็คั้นน้ำกะทิและ ใส่น้ำกะทิลงไปตั้งไฟ ใส่ข้าวสารทั้งหมด พอข้าวสารแตกละเอียดก็ใส่วัตถุดิบที่หั่นเตรียม เอาไว้ลงไปต้มในกระทะและรอจนทุกอย่างเปื่อยละเอียดเป็นเนื้อเดียวกัน ประมาณ 2-3 ชั่วโมง ทุกอย่างจะสุก เป็นเนื้อเดียวกัน ระหว่างรอ จะกวนไปเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ออชูรอติดกระทะและสุกไฟให้แรงอยู่ตลอดเวลา พอ ใกล้เคียงสุกก็ใส่น้ำตาลและละลายแป้งกับน้ำใส่ไปแล้วใส่พริกไทยกวนจนเหนียวแห้งประมาณ 1 ชั่วโมงถึงจะ เสร็จ พอเสร็จได้ที่แล้วก็นำมาเทใส่ภาชนะที่เตรียมไว้เพื่อรอให้เย็น เมื่อเย็นแล้วนำมาตัดเป็นชิ้นพร้อมเสิร์ฟ

ประเภทและลักษณะ ประเภทจะเป็นประเพณีและพิธีกรรม ลักษณะของขนมออชูรอจะมีสีน้ำตาล และสีน้ำเงินอัญชันและสีดำและมีพื้นผิวด้านนอกที่ค่อนข้างขรุขระแต่ข้างในนุ่ม ความเชื่อที่เกี่ยวข้อง เทศกาลดังกล่าวนี้เป็นเทศกาลออชูรอของชาวซ็องเหที่ไว้อาลัยต่อการเสียชีวิตของอีหม่าม เช่น ชาวตุรกี เรียกขนมที่ทำในเทศกาลนี้ว่า Asure หรือพุดดิ้งของโนอาห์ ซึ่งจะประกอบด้วยธัญพืช ผลไม้และถั่ว ซึ่งเชื่อกัน ว่าเป็นขนมที่ครอบครัวของโนอาห์ทำขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการที่พวกเขามาถึงภูเขอารารัต ชาวตุรกี ทำขนมนี้ในวัน ออชูรอ เพื่อรำลึกถึงการสิ้นสุดของสงครามที่คันทาลา

ส่วนผสมของออชูรอ คือ ข้าวเหนียวขาว ข้าวเหนียวดำ แป้งข้าวเหนียว แป้งข้าวเจ้า ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วขาว งาดำ งาขาว มันสำปะหลัง เผือก ฟักทอง ข้าวโพด กล้วยน้ำว่านดิบ กล้วยไข่ดิบ มะพร้าว น้ำตาล น้ำตาลอ้อย เกลือ พริกไทย ลูกผักชี ตะไคร้ ข่า และอุปกรณ์ที่ใช้ทำออชูรอ กระทะ ไม้พาย เตา ไม้พิน ถาด เครื่องปั่น ขั้นตอน/วิธีทำ นำเมล็ดธัญพืชทั้งหมดมาแช่ไว้ 1 คืน ตอนเช้านำธัญพืชที่แช่ไว้มา ปั่นให้ละเอียด หั่นวัตถุดิบทั้งหมดให้เป็นชิ้นเล็กๆ นำกระทะใบใหญ่ตั้งไฟ มีไม้พายสำหรับกวนขนม หลังจากตั้ง กระทะบนเตาแล้วก็คั้นน้ำกะทิและใส่น้ำกะทิลงไปตั้งไฟ ใส่ข้าวสารทั้งหมด พอข้าวสารแตกละเอียดก็ใส่ วัตถุดิบที่หั่นเตรียมเอาไว้ลงไปต้มในกระทะและรอจนทุกอย่างเปื่อยละเอียดเป็นเนื้อเดียวกัน ประมาณ 2-3 ชั่วโมง ทุกอย่างจะสุกเป็นเนื้อเดียวกัน ระหว่างรอจะกวนไปเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ออชูรอติดกระทะและสุกไฟให้แรง อยู่ตลอดเวลา พอใกล้เคียงสุกก็ใส่น้ำตาลและละลายแป้งกับน้ำใส่ไปแล้วใส่พริกไทยกวนจนเหนียวแห้ง ประมาณ 1 ชั่วโมงถึงจะเสร็จ เมื่อเสร็จได้ที่แล้วก็นำมาเทใส่ภาชนะที่เตรียมไว้เพื่อรอให้เย็น เมื่อเย็นแล้วนำมา ตัดเป็นชิ้นพร้อมเสิร์ฟ

ประโยชน์ของภูมิปัญญา ใช้เป็นอาหารเหมาะกับการจัดงานต่างๆ แต่ขนมออชูรอจะนิยมทำใน เดือนมูฮัรอมทางศาสนาอิสลาม เหมาะกับการจัดงานที่ใหญ่โต เพราะขนมออชูรอจะทำแต่ละครั้งต้องอาศัย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

ผู้คนมากทำครั้งเดียวแต่รับประทานกันหลายคน จากการจัดกิจกรรมนี้ (ขนมอาซูรอ) ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความสมัครสมานสามัคคีขึ้น

ประเพณีการกวนขนมอาซูรอกับความเชื่อ เริ่มด้วยการที่เจ้าภาพประกาศเชิญชวนนัดหมายให้ชาวบ้านทราบว่าจะมีการกวนข้าวอาซูรอกันที่ไหน เมื่อใด เมื่อถึงกำหนดนัดหมายชาวบ้านก็จะนำอาหารดิบอันเป็นเครื่องปรุงชนิดต่างๆมารวมกัน เมื่อเสร็จแล้วจะกล่าวขอพรพระเจ้าแล้วจึงแบ่งขนมไปกินกัน **ขนมอาซูรอ** จะแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ของคาวและของหวาน เครื่องปรุงของคาวได้แก่ เนื้อไก่ แป้ง เกลือ มัน พริกไทย กะทิ และเครื่องสมุนไพรอื่นๆแล้วแต่สูตรของแต่ละแห่ง ส่วนของหวานจะประกอบด้วย แป้ง กะทิ น้ำตาล ผลไม้ตามฤดูกาล เช่นข้าวโพด มัน กล้วย ลำไย พักทอง ถั่วดำ ข้าวเหนียวดำ ฯลฯ โดยจะนำของทุกอย่างมารวมกันในกระทะใบใหญ่แล้วกวนโดยใช้ไม้กวน เพื่อให้สิ่งของทุกอย่างเปียกชุ่มเข้าเป็นเนื้อเดียวกันใช้เวลากวนไม่ต่ำกว่า 5 ชั่วโมง กวนให้งวดเป็นเนื้อเดียวกันตักใส่ถาดตากแห้งหน้าให้สวยรอให้เย็นแล้วตัดแจกจ่ายแบ่งปันกันอย่างทั่วถึง

ความประเสริฐของวันอาซูรอกับการถือศีลอด ความประเสริฐของวันอาซูรอกับการถือศีลอด ได้มี ฮาดิษมากมายได้รายงานถึงความประเสริฐของวันอาซูรอกับการถือศีลอด ซึ่งได้รับการยืนยันจากวจนะของท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) โดยที่เราจะยกมากล่าวบางฮาดิษ ในหนังสือซอฮิฮ์ฮัยนได้มีรายงานจากท่านอับนิอับบาสว่า เขาได้ถูกถามถึงวันอาซูรอ ท่านอับนิอับบาสจึงกล่าวไปว่าความว่า: ฉันไม่เคยเห็นท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) สักวันที่จะให้ความประเสริฐกับวันต่างๆ นอกจากวันนี้ หมายถึงวันอาซูรอ และเดือนนี้ เดือนรอมมาฎอน อย่างที่เราได้กล่าวมาก่อนนี้ว่า วันอาซูรออันมีความประเสริฐยิ่ง และมีเกียรติยิ่ง ในอดีตกาล โดยที่ท่านนบีญูซ (อ.) จะทำการถือศีลอดเพื่อเป็นการขอบพระทัยต่ออัลลอฮ์ และท่านนบีมุซา (อ.) ก็ได้ทำการถือศีลอด เพื่อ เป็นการขอบพระทัยต่ออัลลอฮ์ และให้เกียรติกับวันอาซูรอ ยิ่งไปกว่านั้นชาวคัมภีร์ ยิวและคริสต์ ต่างก็ทำการถือศีลอดในวันอาซูรอ และชาวกุเรซ

ในยุคญาฮิลียะฮ์ ก็ได้ถือศีลอดในวันอาซูรอเช่นกัน ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) ได้ทำการถือศีลอดในวันอาซูรอที่มักกะฮ์ และก็มีได้สั่งใช้ให้ผู้ใดทำการ ถือศีลอด ครั้นเมื่อท่านศาสดา (ซ.ล.) ได้มายังมาดีนะฮ์ และได้เห็นว่าชาวคัมภีร์ได้ถือศีลอดและให้ความสำคัญกับวันอาซูรอ และท่านศาสดาจึงมีความต้องการให้มีความสอดคล้องกันกับชาว คัมภีร์ในสิ่งที่ท่านศาสดาไม่เคยสั่งใช้การ ถือศีลอดในวันอาซูรอ ท่านศาสดาจึง ได้ถือศีลอดและสั่งใช้ให้อัครสาวก ในวันที่ด้วย ซึ่งได้มีรายงานในหนังสือซอฮิฮ์ฮัยน ซึ่งรายงานมาจากท่านอับนิอับบาสว่า ความว่า: ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) ได้ย่างก้าว เข้าสู่มาดีนะฮ์ แล้วพบว่าชาวยาฮูดี (ยิว) ได้ถือศีลอดในวัน อาซูรอ ท่านศาสดาจึงกล่าว กับพวกเขาว่า "วันนี้เป็นวันอะไรซึ่งพวกท่านได้ถือศีลอดกัน" พวกเขา กล่าวว่า "วันนี้เป็นวันอันยิ่งใหญ่ที่อัลลอฮ์ ได้ทรงให้ท่านนบีมุซาและกลุ่มชนของเขารอดพ้นจาก ฟาโรห์ และ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

เป็นวันที่อัลลอฮ์ได้ทรงทำให้ฟาโรห์ และพรรคพวกจมน้ำ แล้วท่านนบีมูซาก็ได้ถือศีลอดในวันนี้ เพื่อเป็นการขอบพระทัยต่ออัลลอฮ์ พวกเราจึงได้ถือศีลอดกันในวันนี้ด้วย

ท่านศาสดาจึงได้กล่าวต่อไปว่า "แน่นอนเรามีสิทธิ์และดีกว่าพวกท่านเนื่องด้วยนบีมูซา" และท่านศาสดาก็ได้ถือศีลอด และสั่งใช้ให้อัครสาวกถือศีลอดในวันอาชูรอญี่ ครั้งเมื่อการกำหนดฟิรดู การถือศีลอดในเดือนรอมมาฎอนถูกประทานลงมา ท่านศาสดา จึงได้ละทิ้งการสั่งใช้ให้อัครสาวก ถือศีลอดในวันอาชูรอญี่ และส่งเสริมให้ถือศีลอดในวันอาชูรอญี่เท่านั้น ซึ่งไม่ถือว่าเป็นเรื่อง ที่จำเป็นใดๆ แต่เป็นเพียงสุนัตเท่านั้น เพราะได้มีฮาดิษในหนังสืออซซอฮอฮียัน ซึ่งรายงานมาจากท่านอับนิอุมร์ว่า ความว่า : ในขณะที่ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ช.ล.) ถือศีลอดในวันอาชูรอญี่และสั่งใช้ให้อัครสาวกถือศีลอดในวันนั้น พวกเขา (อัครสาวก) จึงกล่าวว่าโอ้ท่านศาสดาแน่แท้มันคือวันที่ชาวยิวและคริสตให้การยกย่อง ดังนั้นท่านจึงกล่าวว่า ดังนั้นเมื่อปีหน้ามาถึง (อินชาอัลลอฮ์) เราจะถือศีลอดในวันที่ 9 พร้อมกับวันที่ 10 เพื่อให้แตกต่างจากการกระทำของชาวคัมภีร์ ระดับการถือศีลอด มี 3 ระดับ ท่านอับนิออยิมได้กล่าวไว้ในหนังสือระดับที่สมบูรณ์ที่สุดให้ถือศีลอด ก่อนและหลังวันอาชูรอญี่ หมายถึงให้ถือศีลอดในวันที่ 9,10,11 ของเดือนมุฮัรรอหม ระดับกลางให้ถือศีลอดก่อนวันอาชูรอญี่หนึ่งวัน หมายถึงวันที่ 9 ของเดือนมุฮัรรอหม ระดับสุดท้ายให้ถือศีลอดในวันที่ 10 เดือนมุฮัรรอหม เพียงวันเดียวและแน่นอนท่านศาสดาได้ส่งเสริมให้ประชาชาติของท่านทำความดีให้มากๆ โดยเฉพาะวันที่สำคัญ ทางศาสนา เช่น วันอาชูรอญี่ เป็นต้น ถึงแม้ว่าท่านศาสดา จะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนนอกเหนือจาก การถือศีลอดในวันอาชูรอญี่แล้ว แต่นั่นก็เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า ท่านศาสดา ส่งเสริมให้ทำความดีในวันนั้น ไม่ว่าจะเป็น การขอพร การอ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน การกล่าววิซิเระ การกล่าวตักเตือนกัน การกล่าวถึงศาสดาต่างๆ ในวันนี้ก็ตาม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งทีศาสนาอิสลามส่งเสริมให้ปฏิบัติทั้งนั้น

กิจกรรมตามประเพณี ณ วันนี้ประเพณีการกวนขนมอาชูรอกำลังจะถูกมองข้ามจากเด็กมุสลิมสมัยใหม่ ขนมขบเคี้ยวหลากยี่ห้อ, ไก่ทอดเคนดักกี, เฟรนช์ฟราย ตลอดจนช็อคโกแลตหลากสีมันเข้าไปอยู่ในตีเอ็นเอของเด็กรุ่นใหม่เสียแล้วเพราะอิทธิพลสื่อ อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกมาครอบงำจนไม่รู้จะหยุดยั้งการไหลบ่าอย่างไร คงไม่เฉพาะเด็กมุสลิม แม้เด็กจีนจะร้องหาขนมแข่งหรือเด็กได้จะร้องหาขนมลาก็หายากแล้ว สำหรับวันนี้คงไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งที่จะฟื้นฟูสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นที่แผ่ไปด้วยอัตลักษณ์แห่งความสมานฉันท์ในหมู่ประชาชาติมุสลิม อีกทั้งยังเป็นกลไกที่จะคงคุณค่าแห่งความดีงามบนรากฐานแห่งศาสนาที่จักถูกยึดโยงสืบสานยังชนรุ่นหลังๆ ต่อไป

ผู้จัดทำ/เรียบเรียง : นางสาวณัฐนันท์ คงทน / นสม.ชก

หน่วยงาน : ฝ่ายข่าวและรายการ สวท.ปัตตานี

แหล่งที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง <https://shorturl.asia/agsM6>